

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์กในกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษา 2 กลุ่ม ที่มีเพศ ระดับชั้น และสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง และจากการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยวิธีนิวแมน-คูลส์ สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานที่เสนอไว้ได้ดังนี้

สมมติฐานการวิจัยข้อ 1 ที่ว่า "นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีพัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน"

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 สูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และเมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางพบว่า คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีพัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

จากผลการวิจัยที่ได้สนับสนุนสมมติฐานและเป็นไปตามทฤษฎีของโคลเบอร์ก¹ และสอดคล้องกับการวิจัยของเรสต์² โดยให้ความสำคัญของขบวนการทางสมอง (Cognitive Process) ว่ามีผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม เพราะการใช้เหตุผล

¹อ่านรายละเอียดเพิ่มเติม หน้า 15 - 21

²อ่านรายละเอียดเพิ่มเติม หน้า 22 - 24

เชิงจริยธรรมของบุคคลนั้นจะพัฒนาไปตามลำดับขั้นสัมพันธ์กับอายุที่เพิ่มขึ้น กลุ่มที่มีอายุ และระดับชั้นที่สูงกว่าย่อมมีพัฒนาการทางจริยธรรมไ้มากกว่ากลุ่มที่มีอายุและระดับชั้นที่ต่ำกว่า

สมมติฐานการวิจัยข้อ 2 ที่ว่า "นักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายและหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน"

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P ของนักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายและหญิงมีค่าใกล้เคียงกันมาก และเมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง พบว่า คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P ของนักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายและหญิงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ นักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายและหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของแมลคเนอ¹ โคเคอร์² คอรัสมาร์ค³ และยัสเซน⁴ แต่ขัดแย้งกับสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า "นักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายและหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน" แสดงให้เห็นว่าตัวแปรด้านเพศมิได้ทำให้พัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน แม้ว่าทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ فروยด์ จะมีความเชื่อว่าชายจะมีอูเปอริโอโก หรือจริยธรรมสูงกว่าหญิงก็ตาม เพราะชายและหญิงในภาคเหนือ การอบรมเลี้ยงดูอาจเป็นแบบอนุรักษ์นิยม (Conservative) ทั้ง 2 เพศ

¹ดูรายละเอียดเพิ่มเติม หน้า 28

²ดูรายละเอียดเพิ่มเติม หน้า 28

³ดูรายละเอียดเพิ่มเติม หน้า 28

⁴ดูรายละเอียดเพิ่มเติม หน้า 28

สมมติฐานการวิจัยข้อ 3 ที่ว่า "นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมแตกต่างกันจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมแตกต่างกัน"

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P ของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูง และระดับต่ำ มีค่าใกล้เคียงกันมากและเมื่อทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง พบว่า คะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P ของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูง และระดับต่ำไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจระดับสูง และระดับต่ำมีพัฒนาการทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยที่ได้อ่านสนับสนุนการวิจัยของอิริคสัน¹ คิคมูช² มอริสัน และคณะ³ และซีเกล⁴ ซึ่งพบว่าสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมจัดได้ว่าเป็นตัวแปรที่ไม่สามารถแสดงความแตกต่างของพัฒนาการทางจริยธรรมให้เห็นเด่นชัด และอาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมทั้งระดับสูง และระดับต่ำ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกันมาก ความแตกต่างอันเนื่องจากสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมเท่าที่ปรากฏจริงไม่เห็นเด่นชัด เป็นผลทำให้กระบวนการคิดตลอดจนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

การทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้นกับสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมโดยวิธีนิวแมน-คูลส์ พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูง

¹คูรายละเอียดยุคเพิ่มเติม หน้า 32

²คูรายละเอียดยุคเพิ่มเติม หน้า 32

³คูรายละเอียดยุคเพิ่มเติม หน้า 32

⁴คูรายละเอียดยุคเพิ่มเติม หน้า 32

มีพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P มากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูงที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขณะที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับต่ำมีพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการทดสอบปฏิสัมพันธ์ แสดงว่าความแตกต่างของพัฒนาการทางจริยธรรมจะเกิดขึ้น และเป็นไปตามลำดับชั้นเฉพาะกลุ่มที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูงเท่านั้น ซึ่งน่าจะเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูที่ได้รับแตกต่างกัน เพราะสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวมีส่วนที่จะช่วยเพิ่มหรือลดความเร็วของพัฒนาการทางจริยธรรมและการปลูกฝังลักษณะเบื้องต้นทางจริยธรรม

ข้อค้นพบอื่นจากการวิจัย

เมื่อผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามแนวทางที่เรสส์เสนอไว้โดยใช้ค่า P เป็นดัชนีบอกพัฒนาการทางจริยธรรมแล้ว จึงทำการศึกษาเพิ่มเติมพัฒนาการทางจริยธรรมในแต่ละชั้นตามตัวแปรที่กำหนดโดยวิเคราะห์หาค่าความแตกต่างของพัฒนาการในแต่ละชั้นอีกครั้งหนึ่ง คือ ชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น 2 ชั้น 3 และชั้น 4 ตามลำดับ

สรุปผลดังนี้คือ

1. เมื่อพิจารณาลักษณะของพัฒนาการทางจริยธรรมทั้ง 4 ชั้นไปพร้อม ๆ กัน คือ ชั้น 2 ชั้น 3 ชั้น 4 และชั้น P ในกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 5 นักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายและหญิง นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูงและระดับต่ำ ทั้งจากค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางพบว่า แต่ละกลุ่มมีพัฒนาการทางจริยธรรมเป็นไปตามลำดับชั้น เช่นเดียวกับผลการวิจัยที่พบในประเทศตุรกี และเม็กซิโก¹

2. เมื่อเปรียบเทียบการใช้ชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมแต่ละชั้นในระหว่างนักเรียนสองกลุ่มโดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนแบบสามทางพบผลดังนี้คือ

¹ อังแล้วกูรายละเอียดยก, หน้า 20

2.1 ในระหว่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ใ้ชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น 3 มากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ขณะที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ใ้ชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น P มากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ซึ่งผลการค้นพบนี้สอดคล้องกับทฤษฎีของโคลเบอร์ก และสนับสนุนการวิจัยของเรสคีย์ว่า เมื่อมีวุฒิภาวะเพิ่มมากขึ้น ลักษณะการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมจะอยู่ในรูปของการเพิ่มการใ้ชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมที่สูงขึ้น ในเวลาเดียวกันก็จะลดการใ้ชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมชั้นต่ำลง

2.2 ในระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายและหญิง พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาเพศชายและเพศหญิงใ้ชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมแต่ละชั้น ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับชั้น และเพศ ในชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น 3 และชั้น 4 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

ผลจากการทดสอบปฏิสัมพันธ์ พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 หญิงจะใ้ชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น 3 และชั้น 4 มากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หญิง ส่วนในเพศชายไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าความแตกต่างของพัฒนาการทางจริยธรรมจะเกิดขึ้นในระหว่างเพศหญิงที่มีระดับชั้นแตกต่างกันเท่านั้น

2.3 ในระหว่างนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูงและระดับต่ำ พบว่า ใ้ชั้นพัฒนาการแต่ละชั้นไม่แตกต่างกันยกเว้นชั้นพัฒนาการทางจริยธรรมชั้น 2 โดยที่นักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับต่ำมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนมัธยมศึกษาที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมระดับสูง ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมของครอบครัวมีส่วนที่จะช่วยเพิ่มหรือลดความเร็วของพัฒนาการทางจริยธรรม